

Mati.

ZGODOVINSKA POVEST.

Po Bolandenu priredil K.

(Dalje.)

"Kakšno pravico imaš do Bronislave. Moja sužnja je in jaz jo bom branil!"

"Kaj bodeš, žrdišče, zavrne ga grof prezirljivo. "Pazi se, da te jaz ne pošljem v naročje Abrahama, ali bolje v naročje Beliala! Poglej v kako nesrečo si me spravil. Povej, kako je bilo."

Braun je vedel, da je popolnoma v oblasti Wikberta. Predobro ga je že poznal, da bi ne vedel, da je zmožen Wikbert tudi tega, da ga umori. Kaj pa mu je umoriti človeka!? Koliko jih je že! Zato je stisnil v žepu pest in se poklonil grofu.

"Poznam plemenito srce grofa Wikberta in vem, da se samo šali. Vem tudi, da je kot obnčejni grof vedno pripravljen štiti one, ki stojijo pod cesarskim varstvom!"

"Kaj meni mar cesar. Cesar je daleč. Danes vlada samo pest močnejšega! Kdor je močnejši, ta ima pravico! Razumeš? — Glej, tu beži zopet jedenajst vojakov. Dva sta vsa krvava. Hud boj je moral biti."

Za temi jih je pridirjalo zopet nekako dvajset. Tudi med temi jih je bilo veliko zalitih s krvjo.

"Povej, kako se je izvršil napad!" obrne se grof k židu.

"Bog mojih očetov naj prekolne te sinove Béalalove, zlasti Kogoja! Mirno smo šli svojo pot. Tam, kjer je močvirje najgloblje na eni strani in na drugi strani najbolj strmi breg, tam nas je čakal Kogoj s svojimi možmi. Skriti so bili v gostem grmovju, da jih nismo opazili. Naenkrat

so planili na nas in najprej so se polastili vozov . . ."

"Vidiš, nesramni žid, v koliko nesrečo si me spravil!? Ali ti nisem že povedal? Kogoj bi nas nikdar ne napadel samo radi tega dekleta. Njemu je bilo samo za cerkveno premoženje, katero si pokradel. Drago mi boš to moral plačati!"

Žid je prebledel. Bal se je grofa. Odgovoril mu ni ničesar.

"Povej, kako je bilo dalje!"

"Vse moje hlapce so pahnili z voz. Videl sem, kako jih je nekaj padlo v vodo ob poti. Zakričali so, da naj se jim udamo. Toda v tem so nekateri naših že zgrabili za svoje sulice in meče in nekaj Kogojevih vojakov je bilo ranjenih, nekaj prebodeni. Ko so vojaki videli kri in so videli, da smo jih mi napadli z golimi meči, planili so tudi oni na nas enako z mečem in sulico in nastal je boj. Nekateri naših so zbežali naprej po poti. Drugi, ki smo bili še toliko zadaj, da nismo bili vstric Kogojevih vojakov, smo se umaknili hitro nazaj. Nekaj jih je poskakalo s konj in so zbežali v goščavo. Jaz sem zbežal nazaj, da ti sporočam. Kaj se je zgodilo dalje, ne vem!"

Nekoj novih vojakov je pribežalo mimo po cesti.

"Tu jih zopet nekaj beži," pravi grof.

"Naj Bog mojih očetov prekolne te sinove Belialove!"

"Ei, bodi tiho, žid, da tebe ne bo!"

Wikbert se je kmalu potolažil in pomiril. Za vojake mu itak ni bilo nič. Za se je vedel, da je na varnem. Tu ga Kogoj ne bode dobil. Da bi ga pa napadel doma, v njegovi graščini, o tem je pa bil prepričan, da si Kogoj kaj takega ne bo de upal.

"Tako so šli vsi moji načrti po vodi. Tudi z Bistro ne bode nič."

"Ali ni grof Wikbert skrajno nepreviden, da se je prišel skrit tu sem v to grmovje kakor zajec, lepo Bistro je pustil pa brez poveljnika? Ali ni varnejše in previdnejše, da greš v Bistro? Tam

imaš svoje vojake. Ako bi te Kogoj napadel, za samostanskim zidovjem si varen. Vsak napad boš lahko odbil."

"Saj res! Vidiš, nisem mislil, da imaš še kaj možganov v glavi. — Da, takoj v Bistro."

"Jaz ostanem tu, da vidim, kaj se bode zgodilo z mojimi zaboji. Ko bode varno, pridem na Ig, in tam se vidimo," pravi žid, ki se je bal iti iz svojega skrivališča. Wikbert prisili Bronislavo, da je z njim sedla zopet na konja. Žid je sicer svetoval, da je Bronislava varnejša pri njem v skrivališču, kar pa grof ni hotel čuti. Oddirjal je nazaj po poti proti Bistri. Takoj za njim je pridirjal še en oddelek vojakov, nekako petnajst mož. Ko jih je grof opazil, počakal jih je, da so jezдили skupaj.

"Za nami gredo!" so mu prestrašeni zakričali.

"Koliko jih pa je?" vpraša grof.

"Mora jih biti tristo!" omeni jeden.

"Kaj, tisto? Do petsto jih je gotovo!" trdi zopet drugi.

"Naj jih bode kolikor hoče. Gotovo je, da bodo prišli sem in napadli Bistro. Hitimo, da se zapremo v samostan!" Podili so konje, kolikor so največ mogli.

Med tem časom se je pa odigral v Bistri sami nek drug dogodek in ko bi bil grof Wikbert le malo slutil, ne bi dirjal tja.

Ravno je pridirjal grof Wikbert s svojimi vojaki po klancih, kjer stoji danes vasica Prevalje pod Žalostno goro, ko zagledajo proti sebi dirjati večjo četo vojakov.

"Kaj je pa to?" Vsi so se prestrašili. "Kdo so ti vojaki?"

"Naši so," reče jeden, ki jih je prvi spoznal.

V tem so bili že tako blizu, da so jih vsi spoznali. Tudi bežeči vojaki so jih spoznali.

"Bežite, bežite!" se jim že oddalec kričali nasproti.

"Kaj se je zgodilo," vpraša prestrašen

Wikbert, ko so prišli skupaj in so se za trenutek vstavili.

"Komaj ste odšli," poroča vojak, jeden izmed posadke, katero je pustil Wikbert v Bistri za stražo, "ko nas napade četa vojakov in kmetov. Napadli so nas od obeh strani. Mi na napad nismo bili pripravljani. Tako smo se morali udati. Le komaj polovici se nam je posrečilo, da smo ušli."

"Prokleti psi!" zakolne Wikbert in zaškripa jeze z zobmi.

"Neki Kajtimar nas je napadel?"

Bronislava je glasno zajokala, ko je čula to ime.

"Sedaj dirjajo za nami! — Glejte jih, tam jih gre četa!"

In res so opazili v dolini čete vojakov v naglem diru.

Hitro so obrnili konje in zbežali nazaj. Toda v Prijezerju niso obrnili svojih konj proti Igu, temveč so zdirljali v gozd, da bi šli skozi gozde po daljši poti nazaj proti domu.

Niso še dobro izginili za vasjo v grmovju, ko pridirja četa iz Bistre. Vaščani so jim povedali, kam so zbežali.

"Pustimo jih! Pridemo še skupaj," meni Kajtimar. "Hitimo proti Igu. Morda Kogoj potrebuje naše pomoči."

In zdirljali so dalje. Toda v klancih, ki vodijo s Podpeči proti Prijezerju, so se sešli s Kogojevo četo.

Z veselim krikom sta se četi pozdravili.

"Kako je v Bistri?" vpraša Kogoj.

"Vse dobro! Štirindvajset smo jih zaprli v kleti. Drugi so všli. Wikbert se je z njimi sešel pod Prevalom in vsi so skupaj zbežali čez gozde proti Igu, kakor so nam vaščani pravili."

"Kako se je pa to zgodilo? Kdo ti je pomagal napasti Bistro? Nerazumem!" vpraša Kogoj.

Kajtimar v kratkem sporoča, kaj je naredil. Da ni on dal znamenja, temveč poslal drugega k Sv. Ani. Pove, kako je z desetimi vojaki in nekaj kmeti napadel petdeset Wikbertovih vojakov."

"Živio mladi junak!" zakričali so vsi navdušeni za mladega junaka.

"Predrzno je bilo to dejanje," pravi mu Kogoj. "Vendar častitam ti!" seže mu v roke.

"Ste vi dobili vse nazaj?" vpraša Kajtimar.

"Da, vse smo jim vzeli!"

"Kje je pa Bronislava?"

Kogojev obraz se je stemnil. "Bronislave ni bilo med vojaki."

"Tudi Wikberta niste videli?"

"Tudi ne. Nerazumljivo nam je, kje je ostal."

"Iz Bistre je odšel. In sicer se je peljal na vozu skupaj z Bronislavo. Vaščani v Prijezerju so mi povedali, da so ga videli med bežečimi vojaki. Toda, kakega dekleta niso videli. Tudi ni bil na vozu temveč na konju."

"Čudno! Ali je bil žid med njimi?"

"Tudi žida ni bilo?"

Kajtimara so oblike solze, katerih ni mogel skriti. Tudi Kogoj in Pater Janez sta bila žalostna. Prepričani so bili vsi, da je Braun dobil na kak način Bronislavo v svojo pest in zbežal z njo.

"Za Wikbertom grem," pravi mladenič, ko si obriše solze in hotel je že na konja.

Bodi pameten! Najprej Bronislave ni pri njem. Drugič je pa tudi skrajno predrzno. Počakaj! Pojdimo v Bistro in tam se bomo posvetovali, kaj bi se naj ukrenilo. Kmetom na Igu smo itak naročili naj nam pridejo zaupno povedat, ako bi videli grofa priti domov in kdo je prišel, ker nismo vedeli, kako se bode vse steklo."

Nerad se je udal užaljeni mladenič. Vendar videl je, da je to najbolj modro.

Veliko je bilo veselje v Borovnici in Bistri med dobrim ljudstvom, ko je sprejelo nazaj dobre menihe. Trepotali so že v strahu, kaj bode, ako se Wikbert polasti Bistre. Groza jih je spreletovala in veliko jih je mislilo že na beg, proč iz okolice.

Jako slabe volje, osramoten in ponižan je prišel Wikbert domov.

Tu je našel na dvorišču graščine ostali del svojih vojakov, kolikor jih ni bilo po-

bitih in kolikor jih ni potonilo v močvirju. Več težko ranjenih je ležalo na tleh na slami, kamor so jih za silo položili. Temni pogledi vojakov so pričali Wikbertu, da so vojaki do skrajnosti razburjeni. Da bi jih potolažil, ukazal jih je bogato pogostiti.

Tu je še le izvedel poročilo o celem napadu. Večkrat je med pripovedovanjem vojakov zaškripal jeze z zobmi in stisnil pest. "Maščevanje!" je večkrat siknil med zobmi, kakor vjet gad. Prebledel je jeze posebno, ko je čul, da so bili med napadalci tudi ljubljanski mestni vojaki, da, celo škofova straža.

"Tako toraj?! Celo Ljubljano je naščuval ta beraški pes iz Vrhnike proti meni?! Prokleti kutarji! To boste drago plačali skupaj z vašim hinavcem Kogojem. Gorje vam!"

"Bog Abrahamov naj prekolne te sinove Belialove!" pomagal mu je preklinjati žid Braun, ki je med tem časom tudi pribežal v graščino.

"Ti pa bodi tiho!" zakriči nad njim grof. "Ti si vzrok vsega tega!"

"Jaz? Jaz? Gospod obmejni grof se samo šali? Jaz, ubogi, preganjani siromak, ki sem prosil samo varstva, kar je obmejni grof dolžan storiti?"

"Bodi tiho in pojdiva, da poravnava najine dolgove, potem se mi pa poberi iz graščine dokler se morem še premagati, da te ne obesim za tvoje grešne pete, kar zaslužiš."

Žid se je prestrašil. Poznal je Wikberta in vedel, da se z njim ni dobro veliko šaliti. Molčal je in šel za grofom, ki je naglih korakov odhitel v graščino. Bronislavo je peljal seboj.

V glavni sobi v prvem nadstropju je sedela Liutvinda. Čula je že o vsem dogodku. Dobro se ji je zdelo in privoščila je sovražnemu možu.

"Živel slavni zmagalet," ga je zaničljivo pozdravila.

Wikbert je bil preveč razburjen, da bi bil mogel misliti na žaljive besede. Velel je sestri Bronislavi in židu.

"Toraj Braun ben Abba imaš pripravljeno dogovorjeno svoto denarja?"

"Av vav, sedaj naj pa še plačam, ko sem itak vse izgubil, kar sem odpeljal kot odškodnino iz Bistre? Vsi moji dečki sužnji so izgubljeni! Kako moreš še kaj zahtevati?"

Grof je zakričal nad njim: "Molči in plačaj! Kaj misliš, da sem jaz kak kmet, da ga bodeš varal kakor boš hotel? Polovico svote si mi dal, predno smo odričili, druga polovico moraš plačati takoj sedaj!"

Žid je hotel še nekaj ugovarjati, toda grof je zagrabil za meč. Ustnice so se mu tresle. Videlo se mu je, da je do skrajnosti razburjen. Žid je videl, da ni več šala. Naredil je obraz, kakor bi jedel najbolj kislo repo, odprl svojo usnjato torbico in odštel še ostalo svoto kot del stroškov za napad.

"Tako! To je za stroške, kakor sva se zmenila. Toda sedaj pa zahtevam še za ranjene in pobite vojake?"

"Kaj misli obmejni grof?" vpraša prestrašen žid.

"Kaj nisem dovolj jasno povedal? Kakor so mi sporočali, ubitih in ranjenih je jedenindvajset vojakov. Za vsakega zahtevam po deset denarjev!"

"Strašna krivica! Strašna krivica!" kričal je žid.

Grof se ni zmenil za njegovo kričanje. Potegnil je meč in visoko zamahnil nad židom, tako da sta grofica in Bronislava prestrašeni odskočili z sedeža.

"Plačaj hitro in poberi se mi enako hitro iz palače!"

Solze so zalile žida, ko je moral odšteti še zahtevani denar in roke so se mu tresle. Zdihoval je in delal obraz, da je grofa premagalo in se mu je zasmeljal.

"Tako, sedaj sva poravnala," pravi grof, ko je spravil naštetni denar. "Sedaj pa odidi hitro iz graščine, da jih še kaj ne izkupiš. Danes sem prav take volje, da me ni treba veliko prositi!"

"Grem, grem, toda moj brat ni zastonj

tajnik cesarja samega. Tega ne pozabi. Pojdi, dekle” — pravi Bronislavi in jo hoče prijeti za roke — “pojdi, odhitiva od tod. Tu je strašno! Tu ni pravice!”

Bronislava ga je pahnila proč in zajokala, kakor prestrašeno dete.

“Pusti jo! Dekle ostane za nekaj dni tukaj!”

“Kaj? Tukaj ostane moj biser? Okrasti me hoče še obmejni grof?”

“Ne okrasti, samo kot obmejni grof sem dolžan braniti po nedolžnem preganjane, kakor sem ti že v Bistri povedal.”

“Po nedolžnem preganjane? Kaj je to? Kaj ne ve Ižanski grof, da je to moja sužnja, do katere imam popolno pravico?”

“Bronislava je priznala v Bistri, da je kristjana. Kdo pa drži kristjana v sužnosti, vzlasti kdo ž njimi kupčuje, zapade smrtni kazni!”

“Bronislava ni kristjana ”

“Ali nisi čul, ko je priznala, da je? Bronislava, povej še enkrat temu židu kratke pameti, ali si kristjana ali ne?”

“Ali ne veš postave, ki določa, da se sužnju ne sme vrjeti?”

“Dobro! Zato pa mora ostati tukaj, dokler ne preiščem celega njenega slučaja. Najmanj teden bode vzelo, predno bode rešeno. Pridi čez teden in če bom našel, da imaš ti prav, da Bronislava ni kristjana, potem jo bodeš dobil. Sedaj pa ven!” in pokazal mu je vrata.

“Kaj?! Tako bode postopal obmejni grof z ubogir trgovcem, ki vodi svojo trgovino s cesarjevim dovoljenjem? Čital si moj cesarjev spremni list? Dobro! Zapomni si, da imam moč na dvoru! Moj brat je cesarjev tajnik. Grem, toda sam sebi pripiši, kar si si nakopal na svojo glavo. Še nihče ni žida zastonj razžalil!”

“Poberi se! Pridi čez teden dni, da izveš vspeh moje preiskave.”

Porinil je žida skozi vrata in jih zaprl za njim.

Liutsvinda, je grdo in postrani pogledovala jokajočo dekle. Ljubosumnost se ji je vzbujala in čakala je priliko, da se znese nad možem. Vendar grof ni čakal, temveč je takoj velel Bronislavi naj gre za njim in odpeljal jo je ven, kjer je hišni ukazal, da ji odkaže primerno sobo za stanovanje. Takoj pa hiti na dvorišče in veli poiskati svojega valpeta, kateremu naroči, naj pride nemudoma v njegovo sobo.

Žid Braun je osedlal s svojimi hlapci konje in odšli so z dvorišča. Ravno je grof pogledal skozi okno, ko je Braun odhajal skozi vrata. Braun ga je opazil. Dvignil je pest in mu požugal.

Valpet pride v tem v sobo.

“Si videl žida, ki je odhajal?”

“Nisem ga videl odhajati.”

“Da, ravno kar je odšel. — Imáš dobro nabrušen meč?”

“Imam!”

“Vzemi nemudoma še tri služabnike in pojdite za židom. Kjer bode kak skrivni kraj, pošljite Brauna in njegove hlapce v “Abrahamovo naročje!” Razumeš?”

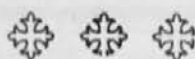
Valpēt je prebledel. Razumel je, kaj mu veli grof. “Ali ni nevarno? Braun ima cesarjeva pisma!”

“Kdo bode vedel, kdo jih je. Hlapcem ne povej, da sem ti to jaz ukazal. Da bodo molčali, jim zažugaj, da jih bodeš meni zatožil! Na ta način si varen ti in jaz. Žid bi znal iti res k cesarju in me zatožiti. Marsikako lepo kupčijo sva imela skupaj, katere bi najbrže cesar ne odobraval posebno z veseljem!”

“Dobro! Grem!”

Čez četrť ure so odšli iz graščine štirje jezdeci za Braunom. Vsak je imel oster nabrušen meč.

(Dalje prih.)

V Betaniji.

ALI JE BOG?

P. W.

Konec.

Življenje in skrb os do svojega zaroda, kakor smo ga do sedaj spoznavali, bi človek mislil, da je to samo njih lastnost. Vendar temu ni tako. Učenjaki nam vedo povedati še o drugih žuželkah, ki še bolj umetno in prekanjeno ravnajo. Tako n. pr. nam znajo povedati o temno rujavih mravljah, da one jajca po dnevi nosijo na sonce, zvečer pa, proti mraku, jih zopet spravijo globoko doli pod zemljo v njih kleti, da jih zavarujejo pred nočnim hladom. Zopet druge gojijo in krmijo male uši, katere so jim to, kar je kmetu krava. Kakor kmet kravo, tako molze mravlja uš. Boža jo in tiplje jo s svojimi tipalnicami, dokler uš ne da od sebe neko tekočino, katero mravlja z ravno tako slastjo povžije kot ti ali pa jaz pravo pristno mleko. Seveda če si rojen v velikem mestu in nisi nikoli bil tako srečen, da bi bil pil mleko kakoršnega krava da, ne veš, kaj je mleko. — To pa le mimo grede.

Etimologi, ali učenjaki, ki so si stavili za nalogo življenja, poznati vse kar lazi, rije ali teka v hroščevem, žuželkinem in mušjem kraljestvu, in kateri znajo vsako tudi najmanjšo mušico krstiti z dolgim latinskim ali grškim imenom, nam pripovedujejo čudne stvari o nekem hrošču — Sitaris — po imenu, katerega domovina je Južna Francoska. Praviijo, da je hrošč — Sitaris zelo majhen, in da vso skrb za

svoj zarod, meni nič, tebi nič, kar čebelam prepusti. Ker že govorimo o čebelah, naj pripomnimo, da one tudi niso tako neumne, ampak kažejo veliko razumnost. Poglej na primer sat, kako matematično ali geometrično natančno so narejene celice. Niti za las ni manjša jedna od druge. Svetovno znani matemati Raumer je enkrat predložil svojim kolegom problem, kako pokriti šestero kotno hišo s 3 kotno obturno piramido, tako da bi bilo v primeri z najmanjšo površino največ prostora. Izračunali so po svoje. Ko so pa šli in premerili šesterokotno čebelino celico in pa trikotno piramido, podobno pokrivalu, videli so, da so se oni zmotili za dve minuti, čebela pa ne.

Toda, pojdimo nazaj k hrošču Sitaris. Kakor rečeno, on si izbere za roditelje svojih potomcev čebele, toda ne vsake, ampak le ene vrste, ki se imenujejo — Antophore. — Ta čebela živi nekako tako, kot čmrl, v zemlji, toda globokejše. Tudi ne dela celice iz voska, pač pa iz blata. Celice imajo obliko želoda, Tudi jih ne dodelajo takoj, ampak od časa do časa, kakor namreč potreba, ker jih sproti polnijo z medom. Ko postane posoda, po njih mnenju dosti velika, naredijo pokrov, toda na sredi pustijo še eno majhno luknjico. Ko pride čas, samica skozi to luknjico spusti eno jajce, potem pa takoj zazida odprtnino z malto ali blatom,

katerega že drži pripravljenega s sprednimi nogami. Med v celici je torej namenjen za gosenco, katera se izvali iz jajčka. Ko gosenca povžije ves med, se zalíči, in čez nekaj tednov pride kot dorasla čebela iz celice.

Nekaj čudnega pri vsem tem je, da čebela skrbno pazi, da ne pride nobena nesnaga ali druga stvar v med. Če bi n. pr. padlo majhno peresce v med, ga čebela takoj skrbno potegne ven. To pa zato, da bi ne škodovalo njenemu mlademu zarodu.

Toda vendar — kdo bi verjel? — Ko pride čas, da zleze nova Antophora na dan, iz marsikaterere celice mesto čebele prikobaca napol zrastel — Sitaris. Pa kje se je spak vzeli? S tem vprašanjem so si učenjaki belili glave dolga leta. Na celici ni opaziti nobene niti najmanjše luknjice. Tudi odprtina na vrhu je bila takoj zazidana, kakor hitro je matica položila jajce v celico. Od kot toraj ta nepridiprav! Učenjaki, da bi spoznali skrivnost, so začeli poskušati z ličinko — Sitaris. Položili so jo v med, toda medu ona ni hotela. Med je bil njena smrt. In vendar je celici v med. Naključje, kakor pri mnogih drugih stvareh, jim je dalo ključ v roke. Učenjak je imel več takih ličink v steklenici. Tam so ležale več mesecov kot mrtve, toda majnika meseca so se začele gibati, kakor, da bi nekaj iskale. Profesor jih nekaj časa opazuje, potem pa gre in vjame muho, katero da v steklenico. In glej, takoj se 4 ali pet ličink spravi nad muho, ter jo začno obirati. — Sedaj — misli si učenjak — te pa imamo. Vedel je namreč, da Mrs. Sitaris zaleže jajca v hodnik, katerega je čebela izkopala okoli srede avgusta. Jajca se zležijo v enem mesecu, ličinka pa ostane na istem mestu brez hrane do spomladi. Ličinke so zelo majhne, vendar pa imajo ostre ščipalnice in kremplje. Pri vsem tem pa so obdane z neko tekočino, kot lep ali lim. Tako so popolnoma sposobne se te ali, one stvari trdno prijati.

Proti koncu aprila se ličinke ožive, ra-

vno v času, ko pridejo nove Antophore iz celic. Kakor hitro prileže čebela po rovu, obesi se ji ličinka na telo tako trdno, da se je nikakor ne more iznebiti, niti v vetru, niti takrat, ko riže po cvetju. Nekako en mesec ostane ličinka na čebeli. Potem pa prejde na matico, bržkone pri ploditvi. Vsaj tako etimologi mislijo. Toda zakaj se Sitarisova ličinka obesi najprej Mr. Antopharu na telo in potem šele na Mrs., tega do sedaj še ne vedo.

Najbo temu kakor hoče, gotovo je, da je ličinka-Sitaris — na telesu matice, in se spusti v celico takoj za jajčkom. V celici pa ne je medu, ampak izsrka jajce in rabi luščino kot čolniček, ker za med ona nemara, niti zunaj niti znotraj telesa. Potem se ličinka premeni v malo gosenco, katera pa ima med zelo rada. In ko je gosenca, okoli meseca avgusta povžila ves med, pa pride na dan kot dorasen hrošč — Sitaris.

Ali ni tu pri vseh dogodkih, katere smo opisali, vse storjeno radi zelo modrega uzroka in vse v gotov namen? Vsak slučaj ima tu svoj namen. Zakaj hrošč-Sitaris svoje jajca v bližini čebel zaleže? Zakaj se njegova ličinka prilepi samo tej čebeli, in ne drugi? naj prej na možko čebelo, potem pa o gotovem času na matico. Kako je to, da se spusti v celico ravno v trenutku, ko je čebela zlegla in pustila jajce noter? Zakaj izsesa jajce, in potem nekaj časa plava v luščini, dokler ni gosenca, katera ima med rada? Kako natančno se tu vse vjema.

In vse to naj bo le slučajno? stvar, katera se za las, vedno na eden in isti način ponavlja leta in leta, da sto in tisočletja?!

Toda kaj pa imenujemo — slučajno —? Slučajno je nekaj, kar je brez cila, brez namena, brez premisleka. — Če dva človeka, jeden v tej, drugi v oni hiši, čitata v jednom a istem času, jedno a isto knjigo na jedni a isti strani, to je slučajno. Zakaj? Zato ker noben iz med njih nima namena čitati isti čas ravno to, kar drugi čita. Če bi pa bila med sebojno dogovorjena, potem bi dejanje ne bilo več slučajno.

Vse nam torej kaže, da na svetu ni nič slučajnega; da so vse stvari urejene že od začetka. Vsaka žival ali rastlina ima svoj cilj, svoje postave, po katerih si ohrani življenje in ga nadaljuje. Kje pa je vir vsega tega?

Da, dragi čitatelj pojdiva nazaj stoletja za stoletjem, pojdiva do prvega začetka vsega življenja, tam bodeva našla — Boga.

* * *

Kaj ne, dragi čitatelj, čudne so stvari, katere sva do sedaj premišljevala. Toda ali ne veš, da je tem enakih čudežev še nešteto v naravi. Pa to naj bo dosti. Vsakemu pametnemu človeku je že to dosti dokaz, da vse nerazumno stvarstvo vlada jeden velikanski razum. —

Kakor sem rekel, izbrala sva si samo nekaj stvaric za najno opazovanje in občudovanje. Sedaj pa premisliva kako neskončno veliko število drugih živali in rastlin je na svetu. Misli si le milijone majhnih organizmov ali živalic, ki so samo v eni kaplji vode, katerih s prostim očesom videti ni mogoče. In glej vsaka teh bakterij, katero je možno opazovati le z najmočnejšim drobnogledom je popolnoma dovršena žival, ki deluje v svojem delokrogu za svoj cilj. —

Na to pa preglej v jasni noči zvezdnato nebo in preštej, če ti je mogoče, milijone nebeških teles, zvezd, katerih vsaka je večja kot naša zemlja, da, mnoge še večje kot naše sonce, in pomisli, kako natančno kroži vsaka po svoji začrtani poti skozi nebeški prostor. Ali ne boš, hočeš nočeš moral priznati, da tu mora biti ena moč, en veleum, da božanstveni um, ki zna vse neskončno majhne in neskončno velike brezštevne stvari zvezati v eno harmonično celoto.

Pa recimo, da Boga ni, da ni razumnega bitja, ki bi bil vse stvarstvo uredil. Kako si homo čudeže, katere gledamo od dne do dne v naravi, razložili, kako jih razumeli? Vem, svobodomiselnici in brezverci bodo kratkomalo rekli: "To stori narava."

Toda, prosim, kaj pa je narava? Ali je nekaj tako posebnega? Ne, nič takega: narava je ravno naš svet, naša zemlja kakoršna je, in nič drugega. Mi sami smo prav majhen del te narave. Kdor reče, da stvari pridejo od narave, reče naravnost, da pridejo iz — nič.

Mi prav dobro vemo, da nismo sami iz sebe, da na naše telo vplivajo druge moči, ne da bi mi imeli pri tem kaj opraviti, razun hraniti se. Ista hrana krepi in dela različne ude našega telesa. En del se porabi za roke, da moremo delati, drugi za noge, da moremo hoditi, zopet drugi za oči, ušesa, zobe, meso in kosti, tako da, vse skupaj zbrane, tvorijo zelo umetni umotvor človeškega telesa. Isto umno ravnanje lahko opazujemo pri vseh drugih stvareh.

Pa mi vendar ne bode kdo premišljenost imenoval naravo!? Dobro, če hočeš, imenujemo to premišljenost naravo, potem nam logika govori, da taka narava obdarjena s tako velikim veleumom mora biti nekaj neskončno bolj vzvišenega kot pa je naša narava, da, imenovati jo moramo naravnost — božjo naravo. Taka narava pa ni nič drugega kot Bog.

Še eno besedo predno zaključimo ta članek.

Res toraj, da je eno razumno Bitje, neskončno, vsemogočno Bitje, ki nas je vstvarilo, kateremu se moramo za vse, kar imamo, zahvaliti. Ni naturne dobrote, ki bi ne bila od Njega. Naše življenje, hrana, katero zavživamo, zrak, ki ga dihamo je dar neskončnega Bitja. In to ljubeznjivo Bitje, tega neskončnega Boga, od katerega imamo vse dobro, kateri tako po očetovsko skrbi za nas, naj bi mi ne častili in ljubili, da, ga še celo prezirali kot prazen nič, kot to delajo brezbožniki in brezverci?! Ali ni podlo in nesramno od onih, ki naravo postavijo na oltar svojega otemnelega razuma in jo častijo kot Boga? Kaj bi rekel brezbožnik ali odpadnik od svete vere, kateremu je vse, kar se tiče Boga, samo farska izmišljotina, če bi se mu njegov otrok po robu postavil

in mu rekel: E kaj boš ti, ti nisi moj oče, tebi se nimam za nič zahvaliti; vse, kar imam, je moja zasluga, in zasluga narave." Gotovo bi ga zazebljo okoli, če tudi mrzlega, vendar očetovskega srca; hudo rano bi mu vsekala tako gorostasna otroška nevhvaležnost. Če to že človeško srce boli, kaj mora še le biti bolečina preblagega Srca Božjega? O kako strašen bo oni

trenutek, ko se bodo bogotajcem odprle oči v večnosti, ko bodo videli kako resnične so besede sv. pisma v knjigi modrosti 13. poglavje 1. vrste: "Vsi ljudje so lahko-mišelnji, in nimajo pojma o Bogu, ki ga ne vidijo v naravi in ne vedo, da je to delo njegovih rok, kajti iz velikosti in krasote narave moremo soditi veličanstvo Stvarnika." —

Konec.

—o—

Kdo je kriv?

Živel je bogat mož, ki je imel vsega dosti, le vere mu je manjkalo. In ker je sam sovražil vero, zato jo je skušal izruvati tudi iz srca svojih podložnikov, svojih delavcev.

Kar se zgodi nekega dne, da so prijeli enega njegovih delavcev, ki se je spravil nad gospodarjevo blagajno. Ko zagleda pred seboj gospodar vklenjenega delavca, pravi: "Kako je vendar prav, da policija zapira take ljudi, ki človeški družbi čast kradejo." — Tedaj se obrne proti njemu tat in mu reče: "Gospod, vam se prav nič ne poda, da mi danes pridigujete." — "Pa imam pravico," zagrmi bogati. "Le počakajte, vas bomo že še spravili v luknjo." — "Zaprli me boste res", govori potrti delavec, "a pravzaprav bi morali zapreti vas; vi ste krivi, da sem tat." — "Pomilovanja vredni norec!" — "Norec nisem; da sem pa pomilovanja vreden, ste krivi vi. Bil sem pošten mož, dokler sem bil veren; zadovoljen sem bil s tem, kar sem si prislužil z žuljavimi rokami. Vi ste mi pa izruvali iz srca vero in za vero je šla zadovoljnost. V nedeljo sem šel med ljudi vaše vrste, in tam so mi povedali, da ni Boga ali da se vsaj Bog za nas

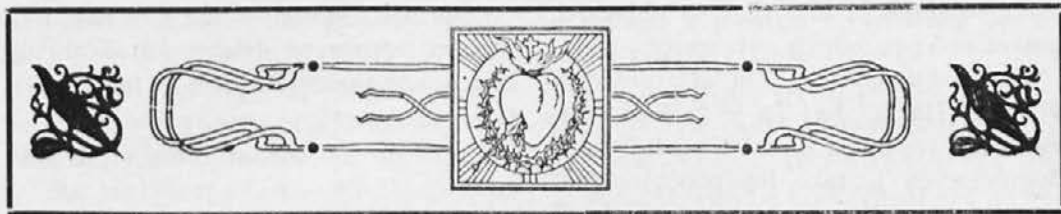
ne briga, da je s smrtjo vse končano." — "Kaj ima pa to s tatvino opraviti?" — "Le poslušajte: Če ni Boga, če ni večnosti, se moramo tu veseliti: če pa hočemo tu uživati veselje, tedaj ne moremo biti zadovoljni s suhim kruhom in krompirjem. Tako je, vidite! Jaz hočem veselja in zabave, kot vi. Ali naj mar samo jaz trdo delam, vi pa ne? Jaz hočem počitka, hočem dobro jesti, dobro piti; nočem pa za druge delati, nočem se za druge postiti."

Ali je morda delavec napačno govoril? Čisto prav!

Tudi danes se še dobe ljudje, in prav mnogo jih je, ki govore, da ni Boga, ni pekla, ni nebes, ljudje, ki kradejo ubogemu ljudstvu vero iz srca; če se pa ubogo, nevedno ljudstvo poprime njih naukov in jih v dejanju izvršuje, pa mečejo polena na uboge žrtve svoje vzgoje. Trde kakor omenjeni bogatin, da taki ljudje kradejo čast človeški družbi, tega pa ne pomislijo, da so sami največji tatovi in da so dejanj, ki jih je izvršilo zapeljano ljudstvo, krivi v prvi vrsti sami. Ljudstvo zapeljujejo in izročajo sodnikom, a niti ne pomislijo, da bodo enkrat vendar le sojeni pred njim, ki ve celo to, kar je vsemu svetu prikrito.

—o—

Kupujte bonde četrtega vojnega posojila!

Glej, pošljem svojega angelja.

V. P.

MALA ura na nadstavku ob kaminu je v kratkih rezkih udarcih naznanila šesto uro. Kakor na povelje, so se oglasile vse ure po mestu in kakor šumenje valov, kakor zvoki godbe je odmeval po mestu glas zvonov.

"Ave Maria" so pozdravljali zvonovi našo ljubo Gospo na predvečer njenega praznika. Ave Maria se je glasil in odmeval v marsikaterem srcu. Tudi skozi okna velike modne trgovine Seligheimer in Co. so prodrli glasovi zvonov, kjer so se dele delavke pri pustem in mučnem vsakdanjem delu.

Enaindvajset mladih deklic je čulo glas zvonov, toda le ena izmed vseh jih je prav razumela.

Pobožnost in zbranost se je izražala na skoraj otroškem obrazku Mimike Svenove, najmlajše izmed vseh deklic. "Ave Maria" je pelo njeno srce z zvonovi. Najrajši bi dala svojim čutilom duška in glasno zapela "Ave Maria," toda pod strogim nadzorstvom nadzornice gospodične Heinove, je bilo to prepovedano.

Ravnokar je gospodična Hein odšla iz sobe. Dvajset mladih prs se je oddehnilo in se vzravnalo. Dvajset rok je nehalo vzbadata šivanke v blago.

"Oh!" je vzdihnila Jožica Pavličeva, ena prvih delavk in lepotica, eleganto in zelo moderno oblečena. "Hvala Bogu!" je vzdihnila, dočim se je željno ozirala skozi okno v modro in jasno nebo.

"Hvala Bogu!" Zopet enkrat en prost

dan za izprehod. Da bi le vreme tako ostalo! Jutri s prvim vlakom se odpeljem v — — —" imenovala je neko sloveče kopališče. "To se bom zabavala! Moj brat France in še dva druga mlada gospoda gredo tudi. Zvečer gremo pa v gledališče. No da," je s ponosom nadaljevala, "če se človek celi teden muči in dela, si mora pač ob praznikih nekoliko zabave in razvedrila privoščiti."

Skoraj zavidno so pogledovale druge šivalke ponosno Jožico. Jožica si pač lahko marsikaj dovoli, kajti plačo ima izmed vseh največjo. Da bi pa hodila po takih imenitnih kopališčih, se jim je pa le malo preveč zdelo.

Kakor se je mešal glas zvonov zunaj v mestnih zvonikih, tako so se mešali pogovori in načrti, ob pripovedovanju, kam bo katera drugi dan šla na izlet.

Le Svenova Mimika, novinka, kakor so jo nazivale tovarišice, se ni udeležila teh pogovorov. Njen lepi in izrazit obrazek se je globoko sklanjal v šivanje. Ni še bila tako izurjena kakor druge, zato se je morala podvizati, da jih je dohajala v delu.

"Svenova, ti pa nič ne poveš, kam jo bodeš mahnila jutri?" je vprašala Jožica in se prezirljivo nasmehnila hiteči šivilji.

Mimika se je vzravnala in lahna rdečica ji je stopila na beli obrazek. Z mirno odločnostjo je izpregovorila:

"Jutri? — Jutri je Marijin praznik in družbenice imamo shod."

Za trenutek je bilo tiho po delavnici, potem so se pa odprle zatvornice.

"Marijine družbenice! Oh, Marijine družbenice! Ha, ha, ha! Ta je pa lepa! Mimika ima res dober okus! Nazadnje si še domneva, da je tako lep popoldne, kakor se obeta, še samo zato, da bi lazili po cerkvah! To je pa že preneumno! — Toda mlada je še! Njo že lahko opravičimo. V dveh mesecih bo drugače govorila."

Mimika je zarudela do ušes. Kaj tacega ni bila vajena slišati! Ena iz med tovarišic, kateri se je očitvidno smilila, je prijazno in tolažljivo izpregovorila:

"Glej, Mimika, tega pač od nas Bog ne zahteva, da bi se ne smele ob prostih dnevih nekoliko razvedriti. Drugače ne moremo ob delavnikih delati. Vse si pa moramo vendarle služiti vsakdanji kruhek."

"Pusti jo, pusti!" se je vmešala vmes Jožica, "kaj pa nas druge briga, kaj dela taka novinka, ki — —" in sredi stavka je prenehala.

Kakor bi se ne bilo nič zgodilo, se je nagnila k šivanju in hitela, kakor bi šlo za stavo.

Vrata so se namreč odprla in z gospodično Hein je vstopila njena teta — lastnica podjetja.

Na mah je nastala grobna tišina v delavnici. Kakor udarec ob jeklo, je zvenel glas delodajalke:

"Jutri bomo delali, kakor vsaki drugi dan. Na praznike med tednom se dovoli izostati od dela le iz temeljitih razlogov."

Delodajalka je bila strogo verna židinja. Poleg tega je bila zelo dobrega srca in je predobro vedela, da je za deklice morda veliko varnejše ob takih dneh za zidovi, kakor pa zunaj v svetnem vrvenju.

Te njene besede so uničile deklicam vso dobro voljo. Še globokeje so se sklonile k svojemu delu in nekatere so točile grenke solze, ki so kapale na tkanino, katero so šivale.

Nobena se ni drznila ugovarjati in vendar — čuj — dvignila se je — novinka Mimika — ki je z jasnim glaskom nagoovorila gospo delodajalko:

"Oprostite, gospa — jaz sem katoliška in brez vzroka ne delamo katoličani ob nedeljah in praznikih. Jutri ne morem priti!"

Začudeno so vse zrle malo govornico.

"Tako?" je vskliknila delodajalka; "to mi je nekaj novega. Vi ste v resnici dobra katoličanka! To pa stvar izpremeni!" Obrnila se je Mimika in izpregovorila: "Sven Marija, vi ste jutri oproščena!" Na to je odšla. —

Začudenje, zavist, celo jeza je zrcalila iz vseh obrazov delavk, ko je gospa delodajalka zapustila sobo. Toda navzočnost gospodične Hein je preprečala, da niso dekleta na ves glas godrnjale čez ta odlok. Škarje in drugo tako orodje se je pa pogostokrat, večkrat, kakor je pa bilo potrebno, glasnem šundru kotalilo po dolgi mizi.

Kaj takega pa še ne! Ta neumna mlada goska, bo jutri ostala doma, dočim bove me, ki smo prve tukaj, morale delati? In če zaštrajkajo? Kaj potem? Vsaka je vedela, da ni nenadomestljiva in bodo prišle druge na nje mesta. Za dobro plačano mesto, se jih oglašča sto in sto — same pa morajo računati s tem, da je težko dobiti tako dobro plačano delo. Posebno Jožica se je razburjala. Dasi ji ni bilo treba delati za druge, kakor ta "novinka" Mimika, vendar izgubiti službo ji ni bilo vseeno. Sama je imela dovolj potreb in stroškov! Kako je ljubila sladščice — plese in gledišča! Rada se je lepo in imenitno oblačila — rada je dobro jedla — toda — če pusti delo, je naenkrat revna, kakor cerkvena miš. Na stran si ni dala ničesar in tako ji ne preostaja drugo, kakor se ukloniti.

Da bi le solnce tako izzivajoče, kakor bi se norčevalo, ne zrlo skozi okna! Tolažila se je s prihodnjo nedeljo. Takrat se pa odškoduje za zamunjeni dan.

Nejevoljne in srdite so tisti večer zapuščale delavnico, kajti prihodnji dan se je obetalo krasno vreme. One bodo pa mo-

rale sedeti med štirimi stenami in delati.

"Veš kaj, Jožica, vsega tega si ti kriva. Zakaj nisi ti prva odprla ust in povedala, da je jutri praznik —."

"Da, jaz! Gospa bi pač debelo gledala, če bi ji povedala, da ne bomo radi praznika delale, ko pa smo že tolikokrat. Jaz bi si ji že ne upala tega reči —."

Nekaj časa so se še prepirale, potem so se pa užaljane razšle vsaka na svoj dom.

* * *

"Kaj pa ti praviš o naši 'ta novi,'" je vprašala gospa Seligheimer svojo nečakinjo Heinovo po večerji.

"Ne prisodila bi malemu kebru toliko predrznosti", je odgovorila Heinova.

"Predrznosti? — Reci raje — odkritosrčnosti! Veseli me, da sem po dolgem času naletela na značaj! Vem, da bi dekletke raje izgubilo delo, kako bi pa jutri delala."

"Potem bi se pa njeni materi vdovi slabo godilo, če bi hči ne šivala. Škoda, da ji še delo ne gre dobro iz pod rok. Malo zasluži."

"Se bo že privadila. Začetek je vsak težek," je odvrnila gospa delodajalka. Dekle ima vero in izpolnuje dolžnosti, zato le radi jo imejmo. Dekle je zlata vredno in zvesto. Zvesti in pošteni ljudje sa dandanes redki."

Mimika je imela naslednji dan prav lep dan. Njena mati ni prav nič posebej pohvalila svoje hčerke radi njenega nastopa, kajti to se že samo ob sebi razume, da mora biti tako. Toda na tihem je pa zrla polna sreče in ponosa na svojo pogumno in dobro hčerko.

Polna iskrene in srčne pobožnosti je popoldne v župni cerkvi z drugimi dekletki vred stala pred krasno okinčanim Marijinim oltarjem in z njimi prepevala lepe pesmice. Zdelo se ji je, da jo Marija danes s posebno ljubeznijo gleda z oltarja. V njenem varstvu se je čutila popolnoma varno in srečno. Kako je bila srečna! Kako zelo nasprotna je bila njena radost —

v primeri z njenimi tovarišicami, ki so iskale zabave v svetu.

Po božji službi sta šli z materjo na pokopališče na grob njenega očeta in na grobe sorodnikov in prijateljev. Za nju ni bilo pokopališče kraj žalosti pač pa nekako s cveticami obrasten predvor nebeških vrat. Vesela in srečna se je vračala Mimika tisti večer domov. Za njo je bil lep dan in lepšega si ni želela. Le spomin na njene tovarišice v tovarni, ki so morale delati, ji je kakor nekak zastor zakrival svetlo luč njenega srca.

Za dekleta je bil ta dan v tovarni silno dolgočasen. Poleg tega jih je še nadzornica pošteno oštela in grozila, da jim bo zmanjšala plačo, če bodo tako slabo šivale. Da pod takimi razmerami ni bilo za malo Mimiko nič dobrega od njih pričakovati, si lahko mislimo, kajti gospa Seligheimer prav nič ni štedila s pohvalo in jo priporočala kot v zgled.

Za Mimiko je bil to nov vir trpljenja in britkosti. S pogledi polnih zavisti so ji sledile ob taki javni pohvali. Posebno Jožica ji je bila gorka in je iskala vsake priložnosti, da jo je zbadala in premišljevala je, kako bi jo spravila ob službo.

Mimika je že sama premišljevala, da bi zapustila to službo, kajti ni ji bilo več mogoče obstati pri dekletih, ki so jo tako sovražile.

Toda zgodilo se je drugače.

Jožica se je preveč približala zakurjeni peči in predno je bilo mogoče opaziti, je bila vsa njena obleka v plamenih. Dekleta so bežala na vse kraje. Le Mimika je ostala mirna in v prisostnosti duha. Pobrala je hitro nekaj preprog s katerimi je odela goreča Jožico. Tako je zadušila ogenj, ki je sicer hitro ugasnil, toda zapustil je težke opekline. Tovarniški zdravnik je bil takoj na mestu in je nedoločno zmajal z glavo. "Življenje deklice bi bilo lahko rešiti, če bi se zdrava človeška koža položila na opečeni del telesa," je rekel.

Jožica je bila sedaj navezana na usmiljeneje drugih, toda ni imela nikogar, ki

bi se je usmilil. Tudi ni imela svojcev, da bi se zavzeli za njo.

Od njenih obilnih častilcev in prijateljic ni bilo nikogar, ki bi se žrtvoval za njo in bi se podvrgel taki operaciji. Nobeden iz med teh, ki so toliko zabavljali čez tiranstvo sv. Cerkve in hvalili svojo ljudomilost, se ni dosedaj pokazal.

Mimika pa — ta zaničevana revica, se je pa takoj, ne da bi količkaj pomišljala, — ponudila, da pomaga trpeči siroti.

Tiho, brez strahu je šla s privoljenjem svoje matere k zdravniku in zopet molče, brez strahu je storila delo prave krščanske ljubezni.

Ni ji bilo samo na tem, da reši telo in življenje tovarišice, temveč da reši tudi njeno dušo.

Zdravje se je po operaciji obema hitro vračalo. Mimika je izprva hotela, da bi se o njeni žrtvi nič ne izvedelo, toda gospa Seligheimer si ni mogla kaj, da bi Jožici tega ne povedala. — Mogoče je bilo dobro tako, kajti tako je Jožica sedaj izpoznala velikost in požrtvovalnost krščanske ljubezni in jo ceniti.

* * *

Zopet sta sedeli zvečer gospa Seligheimer in gospodična Hein nekega večera sami v obednici.

"Kaj rečeš o naši "ta novi" danes, draga nečakinja?" je vprašala gospa. "Ali ni — — —?"

"Junakinja!" ji je segla gospodična Hein v besedo.

"Da junaška deklica je! Toda skrivnost njene velikodušnosti je pa v njeni trdni veri!"

Mimikin junaški čin je pa tudi pri ostalih deklicah naredil globok vtis. Vse so jo vzljubile. Nov duh je zavel v delavnici, ki je blagoslavljuje spremljal vse, ne le pri delu, temveč tudi v življenje — med svet. Jožica je bila prva, ki je začela živeti novo življenje. Smrtna nevarnost, potem bolečine, največ pa Mimikin plemeniti čin, jo je privedlo na druge misli. Po nekaterih častnih bojih je sklenila zapustiti svet z njegovimi nevarnostmi in rešiti svojo dušo.

Mimika je bila vsa srečna. Kako rada bi sledila Jožici skozi vrata samostanskega zidovja in bi, z njo vred v tihoti služila svojemu Bogu — toda potrebna je bila še svetu. Skrbeti je morala za mater.

Leta so minevala in Mimika je še bila vedno v službi pri stari tvrdki.

Po poroki gospodične Heinove je bila ona desna roka gospe Seligheimerjeve, katera ji je vse zaupala. Kolikokrat je sklenila, da bo stopila v službo pri kaki katoliški tvrdki, toda vedno jo zadrževalo nekaj skrivnostnega, kar sama ni razumela.

Gospa ji je postala velika in odkritosrčna prijateljica. Njuno prijateljstvo se je pa še povečalo, ko se je ta začela zanimati za skrivnosti svete vere. Bog je verni judinji dal milost pravega izpoznanja in Mimika je bila svoje delodajalki učiteljica. Po smrti soproga je vstopila v katoliško Cerkev.

Na smrtni postelji je pa gospa Seligheimer zapustila vso svoje premoženje svoji ljubljenci Mimiki.

Tvoje dobro je, če kupiš četrto posojilo Svobode.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on October 14, 1918 as required by the act of October 6, 1917.

Rojaki kupujte "Liberty Bonds", t. j. uložite svoj denar v banko, ki nikdar ne bode propadla, dajte ga Stricu Samu spraviti, ki bode 1.) najvarnejše spravil vaš denar, 2.) dal vam zanje največje obresti, 3.) porabil ga v vašo korist 4.) in ž njim kupil svobodo celemu svetu in tudi slo-

venskemu narodu doma.

Sebi damo, ako damo njemu!

Njemu posodimo, sebi pa veliko kupimo.

Daj, kupi "bonds"! Kupi jih za ves denar, kolikor ga le moreš obrniti v ta namen! Denar je prihranjen!

DOPISI.

Lorain, Ohio.

Slika predstavlja razun domačega duhovnika dva vrla slovenska mladeniča Mihaela in Johna Črne. Oba sta bila vstrajna, vzgledna strežnika pri sv. maši dolgo vrsto let. Nikdar ni noben izostal od svoje službe, stregla sta še pol-drugo leto potem, ko sta izdelala našo

Mih. in John. Črne in Rev. Ant. Berk, župnik.

slovensko šolo, tako veselje sta imela do te službe. Zadnje leto sta stregla dosledno vsako nedeljo pri prvi sv. maši, imela sta svojo lastno ministransko obleko; bilo je res spodbudno videti pred oltarjem dva brata skoro iste velikosti. Mihael in John sta sinova zvestega farana in cerkvenega odbornika Johna Črne, ki je že veliko do-

brega storil za našo župnijo. Oba sta se šolala in služila obenem. John je uslužben kot klerk pri slovenskem groceristu Louis Mihelčiču, Mihael pa dela v ladjedelnici tu v Lorainu. Oba sta z odličnim vspehom izdelala našo slovensko šolo sv. Cirila in Metoda. Mladeničema kakor rodbini Črnetovi želimo obilo uspeha in blagoslova božjega.

New York, N. Y. Dne 6. t. m. je bil v Tammany Hall shod Jugoslovancev za četrto posojilo Svobode. Shodu je predsedoval Amerikanec Mr. Wright, ki je znan kot velik prijatelj Jugoslovanskega gibanja. Nastopili so razni govorniki, med njimi tudi Slovenec Dr. Bogumil Vošnjak iz Washingtona, D. C. Udeležba ni bila sicer velika, toda Slovenci smo bili častno zastopani. Poleg govorov je bilo na vspehu tudi petje. Shod so otvorile dične tamburašice kluba "Slovenke", ki so s precizno dovršenostjo udarjale amerikansko himno. Naše tamburašice so žele veliko odobravanje in ploskanje za svoj nastop. Po svojih pestrih narodnih nošah je tamburaški klub "Slovenka" že po celem New Yorku znan. Več listov je priobčilo njih slike.

Sedaj nameravajo ustanoviti jugoslovansko podružnico Rdečega križa, v katero so vabljene vse Slovenke. Plemenito delo je šivati perilo za junaško našo vojsko na fronti in je pričakovati, da se jih bo veliko priglasilo. Tamburašicam pa za njih neustrašen nastop pri vseh naših narodnih prireditvah iskreno častitamo.

Cleveland, O. Učenci in učenke šole sv. Vida so zbrali lepo svoto \$295.22 za Rdeči križ v pomoč ranjenim vojakom. 1181 jih je bilo, ki so prispevali po 25 centov vsak.

— Matere in sestre slovenskih vojakov v službi strica "Sama" so kupile vojno službeno zastavo, katera bo dne 13. t. m. blagoslovljena in razvita.

Pri **Sv. Lovrencu v Newburgu** se tudi nekaj kuha. Vse jim je že premajhno, cerkev in šola. Zato bodo pa začeli nabirati prispevke in kakorhitro bodo razmere se izboljšale, bodo začeli zidati. Da pa z enim mahljajem ubijejo kar dve muhi, so sklenili, da se ta mesec pobirajo za gradnjo šole War Saving Stamps. V resnici dobra ideja! S tem je na dve strani pomagano, šoli in našim vojakom v trenčah. Kdor zna, pa zna!

Do 19. t. m. je še čas podpisati za četrto vojno posojilo. Slovenci se pre malo zavedamo svoje dolžnosti. Koliko jih je, ki kupijo bond v tovarni ali na banki, ne da bi podpisali pri slovenskih zastopnikih. Za New York se je sestavil posebni odbor, ki pobira podpise pri rojakih. S tem, da podpišete pri teh pooblaščenih, dajete kredit samim sebi, dočim se po tovarnah ne ozira na vašo narodnost in delate reklamo delodajalcem.

Mnogi so takorekoč prisiljeni kupiti bonde pri delodajalcu. Zato pa naj vsak, ki je kupil bond četrtega vojnega posojila, to sporoči Jugoslovanskemu odboru bodisi pri domačem g. župniku ali pa pri društvenih predsednikih in tajnikih. Za newyorške rojake je najbolj pripravo sporočiti ali uredništvu Glas Naroda, bodisi pismeno ali osebno in pa v našem upravništvu na 67 E. 7th St. N. Y. City.

Brooklyn, N.Y. — Dne 29. septembra priredilo je Materino društvo za Brooklyn svojo prvo zabavo. Pri tej priliki nastopili so prvič tudi naši slovenski otroci in so predstavljali slovenski "Minstrel" "šolski piknik," ki je primeroma dobro vspel. Vsi mali pevčki in pevke, kakor tudi deklamatorji so dobro rešili vsak

svojo nalogo in so želi obilo pohvale. Z velikimi težavami je bilo zvezano delo, naučiti naše otroke toliko slovenščine. Vsi hodijo v angleške šole. Po večina hišah tudi doma otroci ne govore slovenščine. Zato je bilo gotovo težko delo za našega župnika, da jih je med počitnicami toliko naučil. Stariši, kateri so pošiljali svoje otroke k temu poduku v slovenščini so bili gotovo veseli, ko so videli, da otroci niso časa izgubili.

Tisti stariši, ki pa niso primorali svojih otrok, da bi bili hodili k temu poduku, so pa lahko videli, koliko so zamudili. Naj bode to v bodrilo, da bodo prihodnje leto gotovo storili svojo dolžnost. Cel vspeh je bil: Danica nam je najprej zapela dve krasni pesmi. V "Minstrel show"-u so nastopili: "Vse zeleno" — pela Tilka Orehek, — "Mlin", deklamoval Jozef Zupančič, — "Naš Janko," pela Mary Orehek, — "Jeziček," — deklamovala Katica Delač, — "Kdo me neki," peli sti Nežika in Mary Butina, — "Kaj maram," pela Mary Delač — "Bled", deklamoval in pel Tinček Orehek. — "Slišala sem" peli Felicijanovi dve — "Naš Jonek" — deklamoval Matiček Delač — "Mi smo", deklamovala Mary Felicijan — "Slepec," deklamovala in pela Mary Delač, — "Venček" pela Kathie Delač, — "I am sorry" — pela Mary Felicijan. — "Cibi, Cibi" deklamovala Mary Felicijan. — "Trobentaj" — pel cel zbor, — Krasen je bil sklepen prizor, ko je prišel na Piknik tudi "Stric Sam" in je cela dvorana zapela ameriško himno. Takoj po himni pa je pribežala pod varstvo Strica Sama uboga Jugoslavija, zvezana v nemške suženske vezi in za njo pa krvoločni kajzer z velikim mečem in jo je hotel ubiti. Toda Stric sam jo je vzel pod svoje varstvo, razvezal suženjske vezi iz njenih rok, potegnil kajzerju meč iz rok in ga primoral, da se je uklonil njegovim zahtevam. Osrmočen in uničen je moral poklekniti pred Stricom Samom, med tem ko se je rešena, osvobodena Jugoslavija krepko dvignila pod Stricovim varstvom. Kaj čuda, da je cela dvorana z orkestro navdušeno zapela "Hej Slovani". — Udeležba ni bila ravno dobra. Zlasti smo pogrešali New Yorčanov. Brooklynčanji si bodo to zapomnili. — Po predstavi se je razvila živahna prosta zabava. — Kdor se je udeležil te zabave, vsak je bil vesel. — Čistega dobička je bilo okrog \$110.00, ki gre v blagajno cerkvene občine.

Valley, Wash. Dne 22. septembra se je vršila v tukajšnji sosedni naselbini Valley zelo lepa slovesnost. Blagoslovljena je bila gova cerkev in k prvemu sv. obhajilu je pristopilo 15 otrok. Ob polenajstih je bila velika sv. maša, katero je daroval škof Rt. Rev. Aug. F. Schimer iz Spokane, Wash., ob asistenci Father Fridrika iz Chewelah in domačega g. župnika. Po drugi sv. maši je škof podelil zakrament sv. birme blizu 50 tim birmancem.

Mrs. Mary Swan.